

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, Folia una data pe septemana. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl v.a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s'eu 40 doidieceri, or 3 galbini mon. suzatoria. Se prenumera la postale c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s'eu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 69.

Brasiovu, 7 Sept. 26 Augustu 1864.

Anulu XXVII.

† **Telegramu.** Bucuresci 5 Sept.
Astadi deminétia repausà in domnulu multu meritatu si rarulu literatoru alu natiunei nóstre

Ioane Maiorescu!!!

Doliu generalu! Mane immormentarea! —

MONARCHIA AUSTRIACA.

Dela dieta.

Siedinti'a din 26 Augustu. Se ceti petitiunea opidului Naseudu, prin care se cere unu deputatu propriu la dieta si alt'a din Vingard pentru anecsare la cerculu Sabesiului. Dupa aceea se primi propunerea lui Puscariu in privinti'a rectificarii alegerilor dietale indata dupa adunarea dietei. Mai incolo §§-ii 70 si 71 din ordinea prov. de trebi la propunerea br. Bedeus se primescu in regulamentul dietalu. Acesti §§ suna despre dreptulu fiacarui deputatu de a face interpelatiune despre obiecte, care nu stau la ordinea dilei fara inse a intrecurma pertractarile incepute. Interpelatiunile ce se indrépta catra presidiulu guvernului trebuie facute in scrisu si subscribe de 10 insi. Ele se dau presidiulu dietei, care le impartesiesce cu guvernulu si responsulu 'lu cetesce in siedintia. Orice desbatere e inse oprita asupr'a responsului interpelatiunilor si asupr'a acestor'a." Plecker propune, cá se se primésca din proiectulu minoritatii §-lu 16 si 17 despre imunitatea deputatiloru. C. Schmidt vorbesce pentru primirea acestor §-i din temeiu, ca libertatea de vorbire a deputatiloru erá garantata pentru diet'a Ardélului inca prin legile vechi, si se primira ambii acesti §-i. Obert propune primirea §-lui 19 din proiectulu minoritatei, care suna despre disolvarea dietei determinandu, cá in casu cá acest'a indata si se ordinesc noue alegeri si activitatea acestei noue diete se se ecstinda numai pana la partea restanta din period'a legislaturei. Aici se incinse una desbatere mai indelungata, la care iea parte Gull, eppulu Fagarasi, Obert si Binder. Esti trei tienu, ca desolvarea dietei se póte intemplá, candu regimulu aru veni in contradicere cu diet'a, ér' ep. Fogarasi nu pré crede in eventualitatea de a se disolve diet'a, pentru-ca acést'a nu va veni in astufeliu de conflicte, catu se 'se afle regimulu silitu a o disolve, fiendu-ca competinti'a dietei de acum n'are de a face cu cestiuni de cabinetu, n'are de a decide despre bugetu neci despre negótiile ecsterne, neci despre mediulóce de a se portá resbelu, ci regimulu va tramite diet'a frumosu a casa, candu nu va mai poté mistui opusetiunea ei si va asceptá pana va trece periodulu legislaturei, si atunci va aduná alta casa mai guvernamentalá. Numai, unde ministeriulu e responsabilu, vine disolvarea dietei inainte; ér' in constitutiunea nóstra acést'a nu se afla, de aceea neci ca e de lipsa disolvarea dietei, candu regimulu remane in minoritate la vre-una intrebatiune, deci cere stergerea §-lui intregu. Propunerea dara se si respinse cu maiortate de 3 voturi. Mai incolo propune dep. Rusu

acestu adausu: „Deputatiloru alesi, cari stau in serviciulu statului nu e iertatu a li se denegá concessiunea neci a li se subtrage salariulu intregu s'eu in parte din caus'a acést'a pana candu tiene sesiunea.“ Acést'a propunere inca se primi. In fine se mai primesce si propunerea reg. Filtsch, care suna, cá una minoritate statatoria celu pucinu din 3 membri in comitete se póta infaciosia dietei si ea votu separatu, si mai priminduse si § 72 din proiect. comisiunei se fini siedinti'a, defigunduse cea viitória pe 30 Augustu.

Siedinti'a din 30 Augustu. Dupa perlegerea protocolului se ablegara la comitetulu de petitiuni cererea locuitoriloru din Sohodolu, cari se róga a fi aperiati in procesele intentate din partea procuraturei financiare in contrale pentru conturbarea in posesiune, si alta a fostiloru obagi din Cuculiu (C. d. balta) prin care se róga de aperiare in contr'a fostiloru sei domni pamentesci.

Petitiunea comunei Sieulu mare pentru incorporare in municipiulu Sabiiului (cerculu Bistritiei) se da la comitetulu pentru impartirea tieriei, asemenea si a com. Rucar, Besinbac, Vistea de diosu si de susu, Corbu si Feldióra, cari ceru incorporarea cu Fogarasiulu. Br. Löwenthal cere incorporarea com. Cusma in cerc. Bistritiei. La ordinea dilei e continuarea desbateriloru ord. dietali.

V.-presied. Aldule anu propune, cá alinea 4 din §-lu 48 alu ordinei de trebi se se puna inainte §-lui 73. Gull adauge, cá si alinea 3 si 5 a aceluasiu § se se puna cá § de sene statatoriu, prin care proiectele regimului numai au lipsa de spriginire si fara de preconsultare nu se potu reieptá, ci potu veni ori candu la votisare, remanendu libertate regimului ori candu a 'si modificá s'eu si retrage cu totulu proiectele. Se primesce si §-lu 73 dupa prop. lui Dr. Teutsch, care regulésa procederea la votisare in dieta. Dr. Teutsch mai mediuloci spre primire urmatórea propunere: „Una minoritate celu pucinu de 20 deputati dietali, care nu se invoiesce cu conclusulu, are dreptulu a 'si dá una opiniune separata, care dinpreuna cu pertractarile si protocólele siedintieloru, respective cu representatiunea, pe calea r. comisariu dietalu plenipotentiatu se va aduce la cunosciinti'a pré inalta.“ §§-ii 74 si 75 se primira fara desbateri, ér' la §-lu 76, care suna despre liber'a voia a deputatiloru de a vorbi in veri care limba patriotica, si despre modalitatea asternerei concludseloru dietale si representatiuniloru in tóte 3 limbele pe calea regele comisariu la Maiestate, deputatulu

Popea propune acestu adausu: Impartasirile facute catra dieta, propunerile, si obiectele care devinu la votisare se voru propune in cele 3 limbe ale tieriei. Protocólele dietei inca se voru portá in cele 3 limbe patriotice; se primi. §-lu 77 se primesce dupa propunerea lui Obert asia: „La pertractarile dietei se va observá ordinea de trebi, ce se va proiectá de catra dieta,“ si asia in 21 de siedintie abia se fini desbateria ordinei dietale, remanendu numai §§-ii 10, 12 si 13 dupa impartirea tieriei de desbatutu. Lucru in adeveru momentosu, care e basea drepturiloru cea mai delicata. —

Presciintiamu, ca in 1 Sept. s'a tienutu alta

siedintia, in care dn. Puscariu 'si motivésa propunerea pentru modificarea §§ 41 si 49 ai patentei urbariale, privitori la dotarea preotimei si a invetiatorilor din pasiune si padurile comunale.

Alta siedintia se tienù in 3 Sept., in care a fara de cetirea representatiunilor pentru sanctionarea articulilor de lege despre diurnele deputatiloru si despre sanctionarea legiloru, s'a pusu la ordinea dilei reportulu comisiunei pentru a 9 prop. r. privitoria la desdaunarea prestatielor urbariali. In desbaterea generala vorbira 9 oratori pro si pe luni s'a defiptu desbaterea speciala. —

Brasiovu 7 Septembrie. Adunarea mediciloru si scruatoriloru naturei maghiari presciintata de multu se deschise in 27 Augustu in M.-Osiorheiu cu tóta solemnitate indatinata la acést'a natiune aristocratica. Se intielege, ca primirea membriloru din partea natiunei saculesci intrecù tóta asceptarea. Fiendu-ca presedintele acestei reuniuni, Ecs. S'a eppulu Dr. Ludovicu Haynald fù impedeatu de impregiurari a luá parte la acést'a adunare siedintiele le deschise c. Dominicu Teleki intre cele mai vii expresiuni de aplause dela unu publicu fôrte numerosu. Cei ce luara parte la adunare din tóta ungurimea au fostu la numeru preste 400 insi afara de publicu care trecea la mie. Asceptamu unu reportu deadreptulu ér' pana atunci mai adaugemu, ca reuniunea da la lumina unu diurnalu anumitu pentru siedintiele acestei reuniuni, pe care „Korunk“ o felicitésa, ca are in Transilvani'a destule memorabilitati archiologice, anticitati si metale, si ruine de monumente, care se le atraga stentiunea d. e. si locurile nascerei regelui Mathia si Boeskaï, locul incoronarei unui Bethlen si Rákoczi si unde cadise nedependentele Rákoczi II. —

Contele Dominicu Teleki da la lumina una istoria pe largu si pragmatica a revolutiunei din Transilvani'a condusa de Hora, si venitul curatu alu scrierei acesteia 'lu consacrésa pentru fondulu reuniunei scriitoriloru maghiari.

— Societatea teatrului romana va remané inca numai vre o cateva dile in mediuloculu nostru. Abonementulu de 30 piese este pe finite si dna directrice F'ani Tardini grabesce la Cernauti, unde e asteptata in urm'a acordului care o deobliga a fermeca cu actiunea animile bucovinene si numai atrasa de zelulu celu nobilu pentru binele publicu s'a resolutu a mai dá aici vr'o dóue piese in folosulu publicu, care trasura de caracteru nobilu inaltia stim'a si védi'a precum si simpatic'a influintiare a acestei societati teatrale. In sér'a trecuta la comun'a cerere se mai produse pies'a „Radu Calofrescu“ unu episod lateralu din viéti'a lui Mihaiu Eroulu, care fù produsa intre necontentite aplause ale publicului, de tóta plas'a si colórea. — Tempulu pe la noi suplinesce caldur'a ce ne lipsi peste tóta vér'a, dile senine si frumóse. Starea sanetatei e imbucuratóre numai comeroiulu din caus'a comunicatiunei e impedeatu.

Blasiu 13 Augustu. (Capetu). Fostu-au inse la ecramele de fetitie si auditori de acelia, cari s'au miratu de multimea obiectelor, cu cari fetitiile s'au ingreuiatu si inca in data la inceputu, chiaru in cea de antaniu diumetate de anu. Au fostu, dicu, si de acelia, cari s'au intrebatu: ce póte folosi fetitielor a scrie germanesce si magiariesce, a invetiá gramatica germana si magiara, inainté de a sci grámatic'a romana? Cene vre se invetia limbi, are se scia antaniu limb'a mamei sale, apoi se se apuce de cele straine. Si preste totu: Cene are tempu si indemana de a invetiá, antaniu se apuce de cele, cei sunt mai de lipsa, si numai apoi de cele, ce sunt mai pucinu necesaria, séu chiaru de lucsu. Era institutiunea in doue si trei limbe deodata anevolia va fi cu succesu.

Deci ar' fi de doritu cá Dr'a Kossow, care are talentu de invetiatoria, cunoscentie, metodu de a propune si intrebá, asia catu dela o scóla condusa de domni'a ei suntemu indepreptatiti a asceptá rezultatele cele mai imbucuratorie, — se nu intrebe si vorbesca cu fetitiile acusi germanesce, acusi magiariesce, acusi romanesce; cè totu deauna romanesce, care limba o scie destulu de bene. Mai incolo ar' fi de doritu, cá in scóla fetitielor de aici si airea se nu se petreca tempulu pretiosu in data la inceputu cu memorisari de cuvente straine si inca cu traduceri cá „der Hut, caiti'a,“ séu cu romanian cá „der Bäcker, peculu; der Tischler, astalusiulu“ scl. ce antaniu si mai antaniu se invetia benesioru limb'a materna, relegiunea si calcularea, si alaturea cu acesteia tienerea ordinei si a curatieniei in casa, cultivarea si conservarea legumelor, fiertulu, cusutul si alte lucruri, fora de cari femeia nu póte tiené casa.

Numai tempulu, ce ar' mai remané dupa invetiarea acestor lucruri, se se intórca spre invetiarea broditului, chinde-sitului, a limbei germane, magiare si asia mai incolo.

Rogu-ve onorate dómne si domnisióre nu ve superareti pre mene, pentru-ca cutezai a dá a-ci unu programu, care dupa judecat'a multor'a póte nu este dupa „spiritulu tempului.“ Eu asia cugetu: Multu mai bene este pentru domnele si domnisiórele nóstre, se scia ferbe, tórce si tiese, de catu altele, cari astadi frapedia, cá si cumu singure ar' fi de lipsa, de si in fapta nu pre sunt.

E fôrte bene, déca cineva póte invetiá si a-si castigá cele, cei infrumsetiésa vieti'a si i-o facu placuta; inse, oricene-mi va concede, suntu lucruri, care pentru ori ce casa-su de neaperata trebuintia. Omulu se cade se veda antaniu de aceste. Nece se cugete cineva, ca astufeliu de lucruri i-ar' detrage catusi de pucinu. Mulierea lui Augustu imperatu erá domna mare si fetele ei nu voru fi fostu cele din urma intre domnisióre, curtenitorii lor nu celi din urma intre curtenitori, si torceau si tieseau cu tótele, pentru-ca imperatulu numitu avea datina, de nu portá decatu vesmente facute de manile lor. — u.

— Romane bune, cu amóre catra totu ce e romanu, romane diliginte si zelóse economie, romane cultivate in anima si spiritu mai antaiu in limb'a sa ne trebue nóue, ér' limbele straine le tienemu numai de lucsu, si pentru lumea cea mai scomotósa. Noi credemu, ca dómna Kossow nu si va uita, ca in Blasiu légenulu romaniei ne incanta mai multu de catu tóte limb'a romana bine vorbita in scrisu, declamatu si mai vertosu in conversatiune; si speramu, ca dsa ne va intielege bine spre propri'a i onóre si reputatiune pe viitoriu. — u.

Bistriti'a 18 Augustu. In 18 Augustu a. c. sa serbaru si a-ci in orasiulu nostru diua nascerei prestralucita a bonului nostru Domnitoriu **Franciscu Iosifu I.** Neci romanii din Bistriti'a — de si pre seraci si isolati intre elemente eterogene — nu au remasu se nu dè semne de viatia, se nu 'si arete aderintia s'a in semne din afara catra acela, care vré cá popórele sale se fia egalu indreptatite. —

Asia beseric'a gr.-cath. prin preotii sei a dispusu de tempuriu si invitatu — amesuratu marimei dilei, — pe tóte corporatiunile de statu aflatóre in orasiu intre altele si pe inclit'a comanda militara de garnisóne. La 8 óre deminiati'a tienenduse o liturgia de castra, s'a adunatu poporulu cu chorulu oficiriloru inpruna, dintaiu in beseric'a rom.-cath. la 9 óre; unde pana la 10 sfarsinduse, amplotii magistratuali, cu o parte a oficiriloru s'au dusu in beseric'a lutherana; ér' ceealalta parte in frunte onor. dn. colnelu si vice-colonelu alu ulaniloru cu mai multi oficieri insociti prin Ill. Salk-Dor-go, mai incolo maiorulu de infanteria, presiedintele directiunei financiale, cu verocativa amplotii si altii au venitu si au datu unu lustru si o decóre besericei gr.-cath indesiata de poporu mirénu, care intaiasiu data a vediatu in beseric'a s'a atata splendore, in acarora presentie s'au celebratu cultulu divinu pana la 11 óre cu o rara pietate, aratandu fetiele fiacarui o bucurie si aderintie adevarata catra dlu seu celu pamentescu, pentru care s'a rogatu celu cerescu, cá in tóte se i dè mana de ajutoriu, si dreptariu, cá dreptatea sei fia de angira.

Multiamita publica dloru, cari nu s'au sfe'itu asiu pleca capetele sale, intr'o beserica, asemanata unei colibe,(?) dovédindu o cultura adeveratu religiónara.

Dè Dumnedieu cá acéta fratietate si maniere se se aréta petutindenea.

Boianu 28 Augustu. Onor. dn. redactoru! „Hermannstädter Ztg.“ din 10 Aug. a. c. face cunoscutu, ca comunitatea Boianu (Bonesdorf) comit. cetatii de Balta s'ar' face o repartitie de 2000 fl. v. a. pentru cu tare Dr; — apoi pune intrebarea, ca óre aceea se face cu scirea auctoritatiloru mai inalte? Éca de unde se deduce meseretatea comunelor dice totu acelu diurnalu. — Noi i multiamimu dn. referinte pentru bunatatea ce avù de a ni se pune turtoru fara scirea si voliea nóstra si totuodata li facemu cunoscutu, ca astadi si noi suntemu maioreni cá si domnia-lui séu ori cene altulu — prin urmare nu avemu lipsa de tutoratu. — Apoi vei se scii domnule tatoru, ca noi nu amu adunatu, ce amu adunatu, pentru Dr. Ratiu, ci cá se acoperimu si spesele nostre comunale, ca-ci: darea dirépta pre locul satescu e 300 fl. v. a., aequivalentulu e 85 fl. v. a., Verzehrungsteuer 80 fl. v. a. — afara de acea cate poduri si drumuri nu s'au stricatu cu ploiele. Ei, se punemu si aceea, ca numai pentru Dr. Ratiu amu facutu repartiti'a — dar' apoi ce-i pasa dn. corespondinte déca noi amu pretiui atata unu procesu?

Déca suntemu seraci dle corespondinte, nu venimu se ne

rogamă de domnia ta, neci nu-ti suntemu detori neci macaru o para! — Ne pare reu ca „Hermannstädter Zeitung“ publica atati articuli fora picu de judecata, ér' pre dn. corespondente-lu rogamă, cá de alta data mai bene se dórma de catu sesi pierda tempu cu asia oeva. —

Onorea nóstra cere on. dn. Red. cá se demintimu acea publicare. — Bene voiti dar' a publica aceste. Boianu 28 Aug. Petru Micu jude m. p., Troianu notariu m. p. V. Proscianu juratu.

SLAVONIA. Carlovitiu 31 Augustu. „Tem. Ztg.“ scrie „ca patriarhulu Masireviciu prin diplom'a confirmatiunei sale cá atare s'a confirmatu numai pentru natiunea serbésca si prin acést'a s'a pronunsiatu respicatu ecsemtiunea romanilor de sub jurisdicțiunea lui spirituala; mai incolo, cumca in sinodulu generalu tienutu in joi'a trecută, acést'a a hotaritu despartirea hierarchica a romanilor de catra serbi. Mesurile ulterioare pentru ecsecutare in caus'a acést'a se desbatu; si aici se intempina multe greutati.“

Ori cumu, dara serbii cá si grecii se sciú provedé de tempuriu cu dieci de ani inainte de modulatiunea de a nu scapá din mana supremati'a neci odata asupr'a romanilor, si déca nu cu mai multu, celu pucinu cu titul'a de patriarhu totu voru ecsercítá suprematia asupr'a romanilor. Ei circumspecti prevediura si la 1848, ca romanii cu tempu se voru emancipá de supru jurisdicțiunea serbésca nemediucita si cá se le remana celu pucinu supremati'a spirituala miscara acherout'a de 'si inaltia scaunulu metropolitano la demnitate de patriarhatu, care vedemu, ca si in diplom'a de acum 'si aflá confirmarea; si nu mai e neci una indoiala, ca in momentulu, candu romanii din Austri'a siaru eluptá titul'a de patriarhatu, serbii n'aru stá a-ci in locu, Dómné feresce! ca nu potu suferi odata cu viéti'a coordonarea, si apoi de subordonare e satulu romanulu pana in gutu, si se vorbimu seriosu, ca serbii in casu cá acést'a nu s'aru mai multimi neci cu titul'a de patriarhatu, ci s'aru incercá a 'si stórcé chiaru si titulu de papa, numai se si subordinesc pe romani catusi de pucinu. —

Acum dara e timpulu, cá romanii se se folosésca de ecsemtiunea ce li se deschide si sa 'si ecsoferese dupa numerrulu sufleteloru celu pucinu coordonare deplina.

AUSTRIA inferiora. Vien'a. Conferintiele de pace cu Dani'a inca nu se reincepura. Si, dupa cum se crede in cercurile diplomatice, chiaru, de se voru si incepe, érasí se voru intreprupe din caus'a Daniei, care fortiésca intrebatiunea finantiala chiaru cu amentiare de a intrerumpe negociatiunile si a abdicé armistarea, fiendu-ca danii sunt de credintia, ca mai multu nu mai potu perde. „C. österr. Ztg.“ aduce faim'a, cumca proiectat'a formare de 20 regimente nóue de infanteria c. r. e luata la perspectiva; si pregatirile facute pana acum la scopulu acést'a lasa a concheia la una intetita ecsecutare a acéstui planu. — Pres'a deminte scirea din urma —

Cronica esterna.

Situatiunea Europei nu s'a schimbatu intru nemica. Napoleonu s'a dusu in lagerulu dela Chalons, unde se afla si princ. Humbert fiulu reg. Victoru Emanuelu, si a tractatu pe toti oficeri straini. — „M. Post“ érasí ese la lumina cu aliantia cea nordica, si la Turinu se prevede de unu nou imprumutu de statu. —

Desfiintierea boerescului in Romania.

(Continuare.)

Art. IV. Veduvele fara copii, nevolnicii, satenii cari n'au meseria de agricultori, si n'au facutu claca, si prin urmare n'au avutu pamentulu de hrana, marginiti fiindu numai in loculu caselor si alu ingradituriloru lor, toti acesti'a devinu proprietari numai pe locurile legiuite convenite pentru casa si gradina adica:

In judeciile de dincóce de Milcovu:

Patru sute stinjeni patrati la campu, si trei sute la munte, stinjenulu tíerei romanesci.

In judeciile de dincolo de Milcovu, diece prajine falcesci.

In judeciile de peste Prutu: Diece prajine falcesci pentru palmasiu, unusprediece prajine pentru locuitoriulu cu doi boi, duosprediece prajine pentru locuitoriulu cu patru boi.

Neversniciloru unui saténu li se va da acelasiu pamentu ce a avutu si parintele lor la epoc'a mortii sale, déca veduv'a va oferi a plati despagubirea coprinca in acestu decretu.

Art. V. Nu voru avé dreptu a cere pamentulu ce se da sateniloru clacasi dupe art. I. alu acéstui decretu, locuitorii ori-caruia satu, cari, prin invoele speciali cu proprietariulu mosiei, nu aveau de catu casa si gradina in satu, fara a fi clacasi, si prin urmare, nu aveau dreptulu de a priimi locuri de hrana si celelalte. Asemeni locuitori au inse facultatea de a priimi pamentu pe mosiele statului.

Art. VI. Voru avé facultatea a se stramuta pe mosiele statului cele mai apropiate:

a) Satenii carora, din duo treimi ale mosiei, nu li se póte implini intinderea locuriloru legiuite.

b) Spornicii (insuratieii) ce nu voru avé locuri in coperinderea legiloru in fiintia.

Si unii si altii, stramutandu-se pe mosiele statului au voia d'a se desface de casele si sadirile facute de densii pe mosiele pe care le parasescu; avendu comun'a dreptulu de preemtiune.

Art. VII. Dela promulgarea decretului acestui in terminu de trei-dieci ani, saténulu, séu mostenitorii sei, nu va puté instraina neci ipotecá proprietatea sea, neci prin testamentu, neci prin acte intre vii, de catu catre comuna séu catre veri-unu altu saténu.

Dupe trecerea de treidieci ani, elu va puté dispune de proprietatea sa, dupe regulile dreptului comune, si in casu de vendiare, cu rezerv'a dreptului de preemtiune a comunei.

Art. VIII. Candu unu saténu va muri fara testamentu, séu fara a avé mostenitori legitimi, partea lui de pamentu o va lua comun'a, cu indatorire de a plati datori'a lui pentru despagubirea clacei dupe art. XXII.

Totu catre comuna va trece si proprietatea saténului, carele pana la licuidare nu va fi in stare de a respunde, din ori-ce impregiurare, despagubirea cuvenita stapenului de mosia si carele va declara, ca nu voiesce a pestra proprietatea s'a.

Art. IX. Dreptulu la padure ce au satenii de pe mosiele din Moldov'a dupe art 44 alu legii muntelui (adica judeciile Putn'a, Bacau, Némtiu si Suceva) si cei de pe mosiele din tíera romanésca in virtutea art 140 § 4 din legea dela 23 Aprile 1851, li se pestrésca neatinsu si in viitoriu.

Dupe cincisprediece ani, proprietarii voru fi in dreptu a cere liberarea paduriloru de sub acéstă servitute, prin buna-invoéla, séu prin otarere judecatorésca.

Acestu dreptu elu voru puté ecsercítá si comunele, asiendiamintele publice si statulu.

Art. X. Se desfiintiésca odata pentru totu-d'auna si in tota intinderea Romaniei: clac'a (boeresculu), dijm'a, podvedele, dilele de meremetu, carele de lemne si alte asemeni sarcine, datorite stapeniloru de mosie séu in natura séu in bani, unele si altele stabilite prin legi, chrisóve, séu invoele perpetue ori timporali.

Art. XI. Dreptu claca, dijma si celelalte sarcine desfiintiate prin decretulu de facia, se va da stapeniloru de mosie, odata pentru totu-d'aun'a, o despagubire dupe cum se regulésca la capu III.

Art. XII. Clac'a nu mai este permisa; insuratiei nu voru puté face cu proprietarii de catu invoele timporali.

Invoelele sunt slobode intre proprietari si sateni; déra candu cu aceste invoele saténulu esi obliga chiar' munc'a sa, ele nu se voru puté face de catu numai pe unu terminu de cinci ani.

Invoelele astadi in fiintia pentru prisóse pe unu timpu marginitu, nu se desfiintiésca; afara numai de voru fi facute pe unu timpu mai mare de cinci ani, si afara de casulu candu proprietariulu unei mosii va fi facutu cu saténulu o invoéla peste totu, atatu pentru cele legiuite catu si pentru prisóse.

Art. XIII. Satenii au facultatea de a priimi in locurile legiuite, pometurile ce le au astadi.

Ori-ce alte pometuri mai are saténulu peste locurile legiuite, remanu in folosulu lui, dupe invoelele seversite séu dupe indatoririle obicinuite pana, acum.

Art. XIV. Locurile de izlasu (imasiu) aratura si fenétia, care, prin legi speciali, stapenii de mosie sunt datori a da preotiloru besericelor satesoi, nu se atingu prin decretulu de facia. Aceste locuri voru urmá si in viitoriu a servi pentru intretinerea clerului dia respectivele comune.

Art. XV. Izlasurile, (imasiele) locurile de fenétia si aratura, remase in proprietatea sateniloru, dupe decretulu de facia, se voru hotarnici si petru. Ingineri topografi indestulatori orenduiti si platiti de statu, voru numi pentru fia-care judeciu, spre a dirige si a activá lucrarea de mai susu.

Art. XVI. Candu locurile mentionate in articolulu pre-

cedinte, voru fi risipite (diseminate) in multe parti, se voru intruni pe oatu va fi cu putintia. Acésta lucrare se face prin comisiuni ad-hoc, compuse de doi membri, alesi unulu de proprietarul respectiv si celalaltu de autoritatea comunale a locului. La casu de neintielgere intre membrii comisiunii in lucrarile lor, ea va alege unu superarbitru prin sorti dintre membrii comitetului permanente alu judeciului.

In casu de intrunirea pamenturilor, se voru da saténului catu va fi cu putintia locuri de aceasi calitate si intindere.

CAPU II. Despre vétr'a satului.

Art. XVII. Vetrelor satelor se voru petru si hoternici dupa modulu aretatu in art. XV.

Art. XVIII. Proprietarii de mosie pestrésa pe sém'a si in folosulu loru tóte cladirile, usinele, ou ingraditurele lor, precum si elesiteele (iazurile) si morile ce voru fi avendu in coprinsulu vetrelor satelor.

Art. XIX. Asupr'a iazurilor, de care se face mentiune in art. precedente, satenii pestrésa si in viitoriu facultatea de a-si adapa vitele, cu indatorire inse de a contribui impreuna cu proprietariulu pentru intietienerea iazaturilor, intru catu trebuinti'a adapturii ar' cere.

Art. XX. Tóte locurile si cladirile din coprinsulu vetrei satului, care dupe art. de mai susu nu remanu neci in proprietatea satenilor, neci in a stapenului de mosie precum: beseriele, cimitiriile, casele comunali, scótele, casele si ingraditurele menite si facute de comuna pentru preotii besericelor, pietiele, ulitiile si locurile ocupate de petule (cosiare) si alte stabilimente comunali astadi in fiintia, remanu proprietatea comunelor rurale, fara despagubire.

Art. XXI. Ori-ce monopolu, precum: de macelaria (caspia), de brutaria (pitaria), de beuture si altele in coprinsulu vetrei satului se desfiintésa.

Proprietarii pestrésa dreptulu de a face in carciumele, hanurile si alte asemeni cladirii, remase lor conformu art. XVIII, ori-ce speculatiuni invoite de lege, supunendu-se la tóte indatoririle legali catre statu si catre comuna.

CAPU III. Despre determinarea pretiului rescumperarii clacei si celorlalte sarcine.

Art. XXII. Satenii, pentru rescumperarea clacei, a dijmei si celorlalte sarcine, care s'au desfiintiatu prin presintele decretu, voru plati pentru dobende si amortisementu pe fia-care anu, intr'unu terminu de 15 ani, celu multu, si in moneta dupe cursulu vistieriei, conformu alaturatei tabele, inse:

Celu cu 4 boi si o vaca, lei 133.

Celu cu 2 boi si o vaca, lei 100 par. 24.

Celu cu manele si o vaca, lei 71 par. 20.

Saténulu, din satele de munte de peste Milcovu, va plati pe fia-care anu.

Celu cu 4 boi si o vaca, lei 94 par. 10.

Celu cu 2 boi si o vaca, lei 73 par. 2.

Celu cu manele si o vaca, lei 51 par. 36.

Acésta plata se va respunde o data si in acelési termine cu darile fiscali

Art. XXIII. Sum'a pentru rescumperare se determina, inmultindu-se cu dobenda legale de 10⁰/₀ pretiulu in bani alu clacei si alu dijmei. Asia dére proprietarii de mosie voru avé a priimi in totu:

a) Pentru sarcinele tieranului ce are pamentu, pentru 4 boi si o vaca, lei 1521 par. 10.

b) Pentru ale celui cu 2 boi si o vaca, lei 1148 par. 20.

c) Pentru ale celui cu manele si o vaca lei 816.

Pentru saténulu din satele de munte de peste Milcovu:

a) Pentru sarcinele celui cu 4 boi si o vaca, lei 1076.

b) Pentru ale celui cu 2 boi si o vaca, lei 834 par.

1¹/₂. c) Pentru ale celui cu manele si 1 vaca, lei 592 par. 2.

Art. XXIV. Pentru a se constata numerulu clacasilor de pe fia-care mosia, deosebitele lor categorii, precum si sum'a de despagubire, cuvenita proprietarului dupe art. 23, se institue in fiacare plasa cate o comisiune compusa de unu delegatu, alesu de toti proprietarii plasii, de unu delegatu alesu de consiliile comunali ale satelor locuite de clacasi, si de unu delegatu alu fiscalului.

Aceste comisiuni voru fi datóre, in terminu de optu lune dela instituirea lor, a seversi lucrarea.

Art. XXV. Constatarile prescrise in articolulu prece-

dinte se voru face de comisiuni, dupe statu-quo din diu'a promulgarii acestui decretu.

Art. XXVI. Incheiarile acestor comisiuni, la casu de nemuliamirea partilor interesate, sunt supuse la recursu catre consiliile judeciene, séu catre comitetele permanente.

Art. XXVII. In contr'a otarierilor consiliilor judeciene, séu ale comitetelor permanente, consiliulu de statu se rostesse in ultima instantia asupr'a recursului.

Art. XXVIII. In modulu mai susu prescisu, constatandu-se cuantulu despagubirii, la care fia-care proprietariu are dreptu, comisiunea de care se face mentiune in art. 24, va libera proprietariulu, in numele comunei, unu titlu doveditoriu despre sum'a ce i se cuvine dreptu despagubire.

Aceste titluri, dupe ce se voru verifica si legalisá de comitetulu permanent séu de consiliulu judetiénu, se voru presinta la comitetulu centrale din Bucuresci, spre a se schimbá in obligatiuni pe numele fia-careia comune.

Art. XXIX. Candu s'aru ivi contestatiuni asupr'a lucrarilor comisiunii, titlulu liberatu de densa si atacatu d'inaaintea instantielor administrative, dupe modulu mai susu prescisu, va fi, in casu de infirmare, suplinitu prin definitiv'a otarere administrativa ce va interveni.

Art. XXX. Terminulu pentru recursu la consiliulu judeciénu, séu la comitetulu permanent, va fi de diece dile dela liberarea titlului mentionatu in art. 28.

Terminulu recursulu catre consiliulu de statu, in contr'a otarierilor consiliilor judeciene, séu ale comitetelor permanente, va fi de duo lune de la dat'a lor.

Art. XXXI. Consiliile judeciene, séu comitetele permanente, nu voru puté verifica si legalisá titlurile liberate de comisiunile plasilor, de catu dupe trecere de diece dile dela leberarea lor.

Art. XXXII. Comitetulu centrale nu va puté schimbá in obligatiuni titlurile séu definitivele otareri administrative, de catu dupe trecerea de trei lune dela dat'a lor.

Art. XXXIII. In oatu se atinge de despagubirea ce se cuvine stapenilor de mosie pentru loculu caselor si ingraditurelor, ce dupe art. 4 din acésta lege, remanu proprietate absoluta a nevolnicilor, a satenilor cari n'au meseria de agricultori si a veduvelor nesupuse clacei, acésta despagubire se evaluésa in sum'a de unu galbenu, séu moneta corespundietória, si care se va respunde directu catre stapenii de mosie, si anume cate diumetate galbenu la fia-care siése lune dupa promulgarea decretului de facia.

Art. XXXIV. Indata ce cu adjutoriulu subventiunii acordata de statu prin art. 50, se voru despagubi stapenii de mosie de capitalulu ce li se cuvine pentru desfiintierea clacei si a celorlalte sarcine, plat'a ce sunt obligati satenii a da ca despagubire prin art. 22 va incetá. (Finea va urmá).

— LA KOVÁSZNA — (apele minerale) au mai datu spre adjutoriulu besericei romane in Deva (la aceasi adresa cá si in Valcele).

DD. preotu Nic. Popovicu din Kovászna 1 fl., Georgie Georgiu Ioan din Brasiovu 5 fl., Petru Spuderca din Brasiovu 30 cr., Ioanu Popia din Kovászna 1 fl., Constantinu Muntean din Kovászna in argintu 1 sfanti, Voica D. Cosneanu din Kovászna 10 cr., Ioanu Fleseriu din Kovászna 30 cr., Georgie Petreanu din Brasiovu 1 fl. Prin adjutoriulu preotului localu dela 27 crestini scrisi in unu catalogu rezervatu spre adsedierea intre scrisórite besericei din Deva 3 fl. 34 cr. Sum'a 12 fl. 4 cr.*) si unu duoidieceriu.

*) Telegrafulu romanu este rogatu a lua insemnarea acésta si cea din Nr. 64 in colónele sale. —

Cursurile la bursa in 6. Septemb. 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 46 cr. v.
Augsburg	—	—	113 " 65 "
London	—	—	114 " 10 "
Imprumutulu nationalu	—	—	79 " 25 "
Obligatiile metalice vechi de 5 ⁰ / ₀	—	—	70 " 90 "
Actiile bancului	—	—	772 " — "
" creditului	—	—	187 " 10 "

Obligatii desarcinarii pamentului in 2. Septemb. 1864:
Bani 71.75 — Marfa 72.50